

"HÜSEYN KÜRDOĞLUNUN POETİK DÜNYASI"

Professor Qəzənfər Paşayevə kiçik bir məktub

Hər bir yazılı söz istər elmi məqalə olsun, istər bədii, özündə böyük mənalara ifadə edir. Üstəlik unudulmaz Səməd Vurğunun təbirincə desək, deyilən söz, eləcə də yazılan söz əslində ən böyük yadigar, ən böyük abidədir. Onu yaddaşında özünə hər yere apara bilərsiniz. Bax, bu mənada mənim üçün sözün önəmi, sözün dəyəri çox böyükdür və tam səmimiyyətimlə, necə deyirlər, əlimi ürəyimin üstünə qoyub deyərəm ki, mən oxuduğum hər bir məqalədə, hər bir sözdə müəllifin ruhunu görməyə, nəfəsini duymağa, həninə hiss etməyə xüsusi bir maraq göstərirəm.

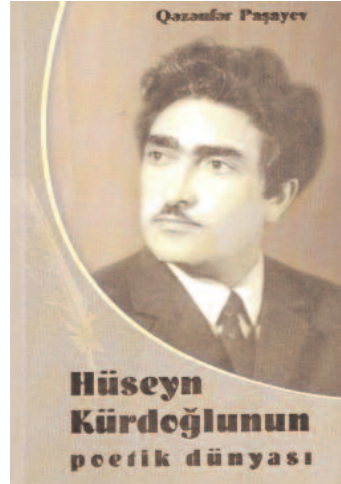
Yeni oxuduğum sözün sahibi ilə üz-üzə, göz-gözə dayanmağa çalışıram və bu da mənə imkan verir ki, sözün içini görəim. Sözün alt qatına düşə bilim. Elə indi bəzində fikirlərimi bölüşmək istədiyim "Hüseyn Kürdoğlunun poetik dünyası" monoqrafiyası da bu qəbildəndir. Öncədən bildirim ki, AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi Şurasının qərarı ilə akademik İsa Həbibbəylinin müəllifi olduğu ön sözlə işıq üzü görmüş bu monoqrafiya-kitab mənim üçün iki xüsusiyyətinə görə diqqətçəkən oldu. Bunun birincisi, monoqrafiyanın canı, qanı olan Hüseyn Kürdoğlu imzası, Hüseyn Kürdoğlu sözüdür. Özünə, sözüne, ailəsinə bələd olduğum, yaradıcılığını sevə-sevə mütaliə etdiyim Hüseyn Kürdoğlu bəzində hər bir fikir mənim üçün həmişə maraqlı olubdu. İkincisi də, monoqrafiyanın müəllifi professor, dəyərli yazıçı-publisist, xüsusilə çox böyük ziyalılarımızdan biri olan Qəzənfər Paşayevin imzasıdır. Yeni bu monoqrafiyanın müəllifi olan Qəzənfər müəllimin demək olar ki, əksər kitabları ilə, məqalələri ilə həmsöhbət olmaq imkanı qazanmışam. Və görmüşəm ki, hələ sovet dönməndə sevə-sevə oxuduğumuz o məşhur "Yeddi il Dəclə Fərat sahillərində" kitabının müəllifi bu gün də sözbə, ədəbiyyata, Azərbaycan elminə çox böyük ürək sərf edir, bütün varlığıyla sözün xidmətində durur.

Deməli, bu iki cəhət də mənə imkan verdi ki, "Hüseyn Kürdoğlunun poetik dünyası" monoqrafiyasını oxuyub başa çıxım. Yəni səmimi etiraf edirəm ki, monoqrafiyanın ön sözündəki bir fikir mənim üçün bu yazıda bir ipucu oldu. Yəni akademik İsa Həbibbəyli yazır ki, "Tanınmış ədəbiyyatşünas, filologiya elmləri doktoru, professor Qəzənfər Paşayevin "Hüseyn Kürdoğlunun poetik dünyası" adlı monoqrafiyası bu orijinal şairin həyat və yaradıcılığının bütün əsas mahiyyət və istiqamətləri ilə geniş oxucu auditoriyasına, ictimaiyyətə təqdim edən qiymətli elmi əsərdir".

Həqiqətən də mən monoqrafiya ilə tanış olanda bir daha hörmətli akademikimizin fikirləri ilə birmənalı şəkildə razılaşmalı oldum və gördüm ki, Qəzənfər müəllim Hüseyn Kürdoğlunun həyatını, yaradıcılığını, şəxsiyyətini və hətta onun ailədə, cəmiyyətdə qazandığı nüfuzu, tutduğu yeri sözü ilə bərabər şərh etməyə çalışdı və bizim qarşımıza Hüseyn Kürdoğlunu necə var o cür də çıxarıbdı. Şəxsən mən həyatda gördüyüm Hüseyn Kürdoğlunu bu monoqrafiyanın səhifələri arasında da, sözləri içərisində də gördüm. Və mənə bəlli oldu ki, çox hörmətli Qəzənfər müəllim yaxından tanıdığı Hüseyn Kürdoğlunun bütün dünyasını sözbə ifadə etmək istəyini çatıbdı. Həm də müəllifin apardığı paralellər, müqayisələr, eləcə də müəyyən məqamlarda Hüseyn Kürdoğlunun digər söz adamlarının, onunla bir dövrdə yaşamış qələmdaşlarının yaradıcılığına təsirini də diqqətdən qaçırmayıb. Beləliklə, Hüseyn Kürdoğlu poeziyası xalq yaradıcılığından, folklorlardan qaynaqlanmaqla müasir Azərbaycan poeziyasının yaxşı nümunələri ilə yanaşı addımlamaq haqqını qazandığını bir araşdırmaçı alim kimi sübuta yetiribdi.

Mən Hüseyn Kürdoğlunun bələd olduğum poeziyasında bir oxucu kimi gördüklərimi, duyduqlarımı Qəzənfər müəllimin araşdırmalarında təkrar görüb oxuyanda az-çox oxuculuq qabiliyyətimlə hətta öyündüm də.

Çünki Hüseyn Kürdoğlunun Azərbaycan təbiətinə, Azərbaycan coğrafiyasına ünvanlanan, onu vəsf edən kifayət qədər şeirləri var və onların hər biri şairin vətən sevgisinin birbaşa ifadəsidir. Məsələn, Qəzənfər müəllimin də vurğuladığı "Cəbrayıl çırağı" şeirini xüsusi qeyd etmək olar. Həmin şeiri oxuduqca mənə doğma olan yerlər bir kino

lenti kimi gözümün önündən gəlib keçdi və Cəbrayıldakı həmin o hər kəsin diqqətini çəkən, hətta böyük alimimiz, ziyalımız Həsən Əliyevin xüsusi diqqət yetirdiyi Xan çinar məni öz kölgəsinə səslədi. Təəssüf ki, indi onun aqibətindən mənim xəbərim yoxdu.

Bu monoqrafiyadakı hər bir fəsildə müəllif araşdırdığı mövzunun əhəmiyyətini, gərəkliliyini oxucuya çatdırmaq üçün bir üslubdan da istifadə edibdi. O da Hüseyn Kürdoğlu ilə bağlı yazılmış, onun yaradıcılığına həsr edilmiş məqalələrin, şeirlərin, ümumiyyətlə, yazı nümunələrinin oxucu diqqətinə təqdim edilməsi. Bunlar da bir növü professor Qəzənfər Paşayevin fikirlərinə sanki əlavə güc, əlavə işıq qatır. Nəticədə oxucu gözü önündə canlandırdığı Hüseyn Kürdoğlunun hər bir misrasının arxasında onun ürəyinin, şəxsiyyətinin dayandığını görür. Bir oxucu olaraq mən bu monoqrafiyadan öyrəndim ki, ədəbiyyatımızın ayrı-ayrı təmsilçiləri Hü-

seyin Kürdoğlu yaradıcılığından bəhrələnmiş, onun sözündən bir növü özləri üçün yeni fikir, yeni söz yaratmağa nail ola bilməmişdilər. Təbii ki, Hüseyn Kürdoğlu yaradıcılığındakı təcnislərin, bəyatiyələrin, qoşmaların, hətta zarafatla yazılmış şeirlərin özünün belə xüsusi çəkisi, sanbalı var. Ona görə də bəstəkarlarımız, müğənnilərimiz də Hüseyn Kürdoğlu yaradıcılığından həm məharətlə, həm də asanlıqla bəhrələnmiş və onun sözlərini ifadə edəndə musiqi ilə söz ruhlarını oxşaya bilməmişdi.

Elə buradaca vurğulayım ki, bu monoqrafiya daha çox elmi ictimaiyyət üçün nəzərdə tutulub. Yeni ədəbiyyatla, sözlə yaşayan, onu araşdıraraq insanların istifadəsinə təqdim edilibdi. Mən sadəcə olaraq, əvvəldə vurğuladığım kimi, həm müəllifin, həm də onun qəhrəmanının sözlərinə könül verdiyimdən bu monoqrafiyanı bir az da bədii ədəbiyyat nümunəsi kimi mütaliə etdim. Bunun da bir səbəbi Qəzənfər müəllimin Hüseyn Kürdoğludan təqdim etdiyi şeirlər, misralar oldu. Yekun olaraq oxucu kimi gəldiyim qənaət budur ki, gərgin əmək nəticəsində araya-ərsəyə gətirilmiş bu monoqrafiya təkcə Hüseyn Kürdoğlu ruhuna, yaradıcılığına verilən dəyər, ucaldılan abidə deyil. O həm də Azərbaycan ədəbiyyatına çox sanbalı bir töhfədir, çox tutumlu, necə deyirlər, hər zaman əl altında, göz önündə ola biləcək bir elmi mənbədir.

Əminəm ki, istənilən oxucu, istənilən araşdırmaçı bu monoqrafiya ilə tanış olanda, kifayət qədər məlumat əldə edə biləcək. Bütün bunların isə bizim oxucu dünyamıza gələn yolunda yaşıl işığını yandıran hörmətli professorumuz Qəzənfər Paşayevdir. Mən öz növbəmdə bu dəyərli araşdırmaçıya, monoqrafiyaya görə Qəzənfər müəllimə öz təşəkkürümü bildirirəm. Düşünürəm ki, bu kiçik oxucu məktubu kitabı, monoqrafiyanı bütünlüklə əhatə etməsə də, hər halda mənim ürəyimin pıçılısidir.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU